

ds. J. de Bruin, preek over Zondag 34-1 van de Heidelbergse Catechismus, gehouden in de Jeruzalemkerk (Chr. Geref. Kerk) te Rotterdam-Kralingen op zondag 2 juni 2024.

Votum en groet.

Zingen: Psalm 147:10:

Hij gaf aan Jacob Zijne wetten,
Deed Isrel op Zijn woorden letten;
Hij leerde z' in Zijn wegen wand'len,
Zo wou Hij met geen volken hand'len;
Die moesten Zijn getuigenissen
En Zijn verbondsgeheimen missen.
Laat dan Gods lof ten hemel rijzen;
Laat al wat adem heeft Hem prijzen!

Lezen: De Heilige Wet des Heeren.

Zingen: Psalm 106:13:

Toen dreigde God hen met den dood;
En nimmer waren z' in dien nood
Zijn hooggeduchte wraak ontweken,
Zo Mozes, Zijn verkoren held,
Zich niet bij God, met ernstig smeken,
Voor hen had in de bres gesteld.

Schriftlezing: Deuteronomium 9:9-19 en 10:1-5:

Hoofdstuk 9: 9-19:

9 Als ik op den berg geklommen was, om te ontvangen de stenen tafelen, de tafelen des verbonds dat de HEERE met ulieden gemaakt had, toen bleef ik veertig dagen en veertig nachten op den berg, at geen brood en dronk geen water.

10 En de HEERE gaf mij de twee stenen tafelen, met Gods vinger beschreven; en op dezelve naar al de woorden die de HEERE op den berg uit het midden des vuurs ten dage der verzameling met ulieden gesproken had.

11 Zo geschiedde het ten einde van veertig dagen en veertig nachten, als mij de HEERE de twee stenen tafelen, de tafelen des verbonds, gaf,

12 Dat de HEERE tot mij zeide: Sta op, ga haastelijk af vanhier, want uw volk dat gij uit Egypte hebt uitgevoerd, heeft het verdorven; zij zijn haastelijk afgeweken van den weg dien Ik hun geboden had; zij hebben zich een gegoten beeld gemaakt.

13 Voorts sprak de HEERE tot mij, zeggende: Ik heb dit volk aangemerkt, en zie, het is een hardnekkig volk.

14 Laat van Mij af, dat Ik hen verdelge en hun naam van onder den hemel uitdoe; en Ik zal u tot een machtiger en meerder volk maken dan dit is.

15 Toen keerde ik mij en ging van den berg af; de berg nu brandde van vuur, en de twee tafelen des verbonds waren op beide mijn handen.

16 En ik zag toe, en zie, gij hadt aan den HEERE uw God gezondigd, gij hadt u een gegoten kalf gemaakt; gij waart haastelijk afgeweken van den weg dien u de HEERE geboden had.

17 Toen vatte ik de twee tafelen en wierp ze heen uit beide mijn handen, en brak ze voor uw ogen.

18 En ik wierp mij neder voor het aangezicht des HEEREN als in het eerst, veertig dagen en veertig nachten; ik at geen brood en dronk geen water, om al uw zonde die gij hadt gezondigd, doende wat kwaad is in des HEEREN ogen, om Hem tot toorn te verwekken.

19 Want ik vreesde vanwege den toorn en de grimmigheid waarmede de HEERE zeer op ulieden vertoornd was om u te verdelgen; doch de HEERE verhoorde mij ook op datmaal.

Hoofdstuk 10:1-5:

1 TERZELFDER tijd zeide de HEERE tot mij: Houw u twee stenen tafelen als de eerste, en klim tot Mij op dezen berg; daarna zult gij u een kist van hout maken.

2 En Ik zal op die tafelen schrijven de woorden die geweest zijn op de eerste tafelen, die gij gebroken hebt; en gij zult ze leggen in die kist.

3 Alzo maakte ik een kist van sittimhout en hieuw twee stenen tafelen als de eerste; en ik klom op den berg, en de twee tafelen waren in mijn hand.

4 Toen schreef Hij op de tafelen, naar het eerste schrift, de tien woorden, die de HEERE ten dage der verzameling op den berg uit het midden des vuurs tot ulieden gesproken had; en de HEERE gaf ze mij.

5 En ik keerde mij en ging af van den berg, en legde de tafelen in de kist die ik gemaakt had; en aldaar zijn zij, gelijk als de HEERE mij geboden heeft.

Lezen: Heidelbergse Catechismus zondag 34 vraag en antwoord 92 en 93:

Vraag 92 Hoe luidt de wet des Heeren?

Antw. God sprak al deze woorden, Ex. 20:1-17, Deut. 5:6-21: Ik ben de HEERE uw God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heb.

Het eerste gebod Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben. Het tweede gebod Gij zult u geen gesneden beeld, noch enige gelijkenis maken, van hetgeen dat boven in den hemel is, noch van hetgeen dat onder op de aarde is, noch van hetgeen dat in de wateren onder de aarde is. Gij zult u voor die niet buigen, noch hen dienen; want Ik, de HEERE uw God, ben een ijverig God, Die de misdaad der vaders bezoek aan de kinderen, aan het derde en aan het vierde lid dergenen die Mij haten; en doe barmhartigheid aan duizenden dergenen die Mij liefhebben en Mijn geboden onderhouden.

Het derde gebod Gij zult den Naam des HEEREN uws Gods niet ijdellijk gebruiken; want de HEERE zal niet onschuldig houden die Zijn Naam ijdellijk gebruikt.

Het vierde gebod Gedenk den sabbatdag, dat gij dien heiligt. Zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen; maar de zevende dag is de sabbat des HEEREN uws Gods; dan zult gij geen werk doen, gij, noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd, noch uw vee,

noch uw vreemdeling, die in uw poorten is; want in zes dagen heeft de HEERE den hemel en de aarde gemaakt, de zee, en alles wat daarin is, en Hij rustte ten zevenden dage; daarom zegende de HEERE den sabbatdag, en heiligde denzelven.

Het vijfde gebod Eer uw vader en uw moeder, opdat uw dagen verlengd worden in het land dat u de HEERE uw God geeft.

Het zesde gebod Gij zult niet doodslaan.

Het zevende gebod Gij zult niet echtbreken.

Het achtste gebod Gij zult niet stelen.

Het negende gebod Gij zult geen valse getuigenis spreken tegen uw naaste.

Het tiende gebod Gij zult niet begeren uws naasten huis; gij zult niet begeren uws naasten vrouw, noch zijn dienstknecht, noch zijn dienstmaagd, noch zijn os, noch zijn ezel, noch iets dat uws naasten is.

Vraag 93 Hoe worden deze tien geboden gedeeld?

Antw. In twee tafelen; waarvan de eerste leert hoe wij ons jegens God zullen houden; de andere, wat wij onzen naaste schuldig zijn.

Gebed.

Zingen: De Tien geboden des HEEREN: 1, 2 en 9: Vers 1:

Mijn ziel, herdenk met heilig beven,
Hoe God, met majesteit bekleed,
Zijn wet op Horeb heeft gegeven,
Waar Hij deez' woorden horen deed:

Vers 2:

"Ik ben de HEER, uw God en Koning,
Die van Egypte u bevrijd',
U leidend' uit uw slaafse woning;
Dient dan geen goden nevens Mij."

Vers 9:

Och, of wij Uw geboôn volbrachten!
Genâ, o hoogste Majesteit!
Gun door 't geloof in Christus krachten,
Om die te doen uit dankbaarheid.

Na het amen van de preek zingen wij Psalm 40 vers 4.

Geliefde gemeente, het was op een Goede Vrijdagavond, jaren geleden, dat wijlen professor G. Wisse voorging in een dienst ergens in ons vaderland. Toen hij de kansel had beklommen, gaf hij het eerste lied op dat de gemeente zou zingen. Welk vers was dat? Het was het eerste vers van de Tien Geboden des Heeren:

Mijn ziel, herdenk met heilig beven,
Hoe God, met majesteit bekleed,
Zijn wet op Horeb heeft gegeven,
Waar Hij deez' woorden horen deed.

Tijdens het zingen viel het professor Wisse op dat sommige mensen een verbaasde uitdrukking op hun gezicht kregen. Het was immers Goede Vrijdag en dan richt u uw hart toch op Golgotha? Dan gaat u toch niet zingen over de Sinaï? Toch wist Wisse heel goed wat hij deed. In zijn preek legde hij uit. 'Gemeente, er is een onlosmakelijk verband tussen de berg Sinaï en de heuvel Golgotha. Op de Sinaï heeft de Heere Zijn wet gegeven, en op Golgotha werd Christus gekruisigd als de grote Wetsvervuller. Hij nam de vloek van de wet op Zich en heeft die vloek gedragen. Hij is volkomen gehoorzaam geweest aan de heilige geboden des Heeren. Daarom is er een weg van de Sinaï naar Golgotha. Op die weg van de Sinaï naar Golgotha heeft de wet nu juist een ontdekkende en afsnijdende functie; daar zal de wet een tuchtmeester zijn tot Christus. Maar, zo zegt Wisse, van Golgotha is er ook weer een weg terug naar de Sinaï. Want het verlorene volk van God krijgt die heilige liefdeswet terug als een regel der dankbaarheid. In het houden van Gods geboden komt openbaar dat Gods kinderen weten van die grote verlossing die de Heere geschonken heeft uit al hun zonden en ellenden, en dat door het bloed van de Heere Jezus Christus.'

Zo willen wij bij deze inleidende prediking op de wet luisteren naar Deuteronomium 10, vers 1 tot en met 5, wat wij verbinden met de eerste vragen en antwoorden van Zondag 34 van de Heidelbergse Catechismus.

We schrijven als thema boven de prediking: De tweede wetgeving door de Heere.

We letten op drie gedachten:

1. De Heere is de Wetgever.
2. De Heere is de Wetshandhaver.
3. De Heere is de Wetsvervuller.

1. De Heere is de Wetgever

Op verschillende plaatsen in de Heidelbergse Catechismus komen wij de heilige wet van God tegen, zowel aan het begin als aan het einde van de Catechismus. Alleen moeten wij goed voor ogen houden dat, al komt diezelfde wet in de Catechismus voor, de functie van die wet onderscheiden is. Daarom zouden we kunnen zeggen, ook op grond van het gedeelte dat deze morgen voor ons openligt uit het boek Deuteronomium, dat er een eerste wetgeving en een tweede wetgeving is. Nee, dat betekent natuurlijk niet dat er twee verschillende wetten zijn. Het gaat om één en dezelfde wet, die bestaat uit de Tien Geboden, maar in haar onderscheiden functies.

Dat komt zo heel duidelijk openbaar in de geschiedenis die we samen hebben gelezen uit het boek Deuteronomium. Kijk, gemeente, bij de eerste wetgeving op de Sinaï moest het volk Israël, kinderen, jongeren en ouderen, zich verzamelen aan de voet van de berg Horeb. Toen is de Heere gaan spreken vanuit die donkere wolk daarboven op de Horeb, en Hij heeft aan het hele volk de Tien Geboden bekendgemaakt. Wat moet dat een indrukwekkende gebeurtenis geweest zijn, toen dat volk van God, het volk Israël, de stem van God hoorde uit de hemel: '*Ik ben de HEERE, uw God.*'

God sprak al deze woorden, de woorden van de heilige wet, woorden die de Heere Zelf heeft uitgedacht, woorden waarin Zijn heilige wil zo duidelijk openbaar komt. Waarin de Heere tot uitdrukking brengt hoe Hij wil dat de mens leeft voor Zijn aangezicht in deze wereld. Woorden die Hij eerst sprak, woorden die Hij vervolgens opschreef op twee stenen tafelen. Woorden die Hij daarna aan Mozes heeft gegeven, en in Mozes aan het volk en ook aan ons. Daarom is de Heere de Wetgever. Hij is de Auteur van de Tien Geboden. In het Oude en het Nieuwe Testament kunnen wij dat vinden. Ik wil u twee tekstplaatsen noemen waar dat zo heel duidelijk uit blijkt. In het Oude Testament, Jesaja 33 vers 22: *'Want de HEERE is onze Rechter, de HEERE is onze Wetgever, de HEERE is onze Koning; Hij zal ons behouden.'* En de apostel Jakobus in het Nieuwe Testament schreef in dezelfde lijn aan degenen die verstrooid waren van de twaalf stammen van Israël. Hij schreef in Jakobus 4 vers 12: *'Er is een enig Wetgever, Die behouden kan en verderven. Doch wie zijt gij, die een ander oordeelt?'* En onze kanttekenaren schrijven terecht in kantt. 40: Namelijk God de Heere, in Wiens plaats dan zich vermetelijk stellen al degenen die hun naaste lichtvaardiglijk oordelen, en de wet Gods, die zulks verbiedt, daarmee als veroordelen.

Op de Sinaï heeft Hij die twee stenen tafelen aan Mozes gegeven. Maar was die wet daarvoor er dan nog niet? Ja, zeker! Want toen de Heere de mens schiep in het Paradijs, heeft Hij die wet al gelegd in het hart van Adam en Eva. De Heere had hen geschapen met die grote opdracht: *'Doe dat, en gij zult leven'* (Luk. 10:28b). In het houden van Gods geboden zou het eeuwige leven verdiend kunnen worden. Het wordt wel het werkverbond genoemd. De Heere had in het hart en leven van Adam en Eva een diep besef en een heilige wijsheid gegeven over Wie God is. En als de Heere laat weten wie Hij is, dan laat Hij ook weten wat Hij van de mens vraagt. Daarom heeft Hij ook in de harten van Adam en Eva Zijn liefdeswet al geschreven.

Maar wat gebeurde er nu op de Sinaï? Daar gaat de Heere Zijn wet afkondigen in Tien Geboden. Wat Hij eerst ingeschapen had in de mens, gaat Hij nu verkondigen en opschrijven. Maar heel anders dan in het paradijs. Want in het paradijs was er tussen God en de mens nog de verhouding van het werkverbond. Maar dat werkverbond ligt verbroken. De mens heeft gezondigd en kan nooit meer vanuit die toestand de heilige wet gaan houden. Daarom kwam de Heere, Die nooit afstand doet van Zijn wet, toch weer met die wet tot het volk. Alleen niet meer in de bedding van het werkverbond, maar Hij kwam in de bedding van het genadeverbond, waardoor de wet een genademiddel werd.

En waaruit is dat zo duidelijk gebleken, gemeente? Uit de wijze waarop Mozes de wet van de Heere ontvangen heeft op de berg Horeb. Want u weet dat Mozes bij de Heere op audiëntie moest komen. Nadat Hij de wet had laten horen en de wet had afgekondigd, moest Mozes de berg Horeb op. Niemand is erbij geweest, maar daar heeft een ontmoeting plaatsgevonden tussen de Heere en Mozes. En Mozes heeft die twee stenen tafelen gekregen, waarop de Tien Geboden geschreven waren door God Zelf.

Maar hoe heeft Mozes nou die Tien Geboden van de Heere God ontvangen? Mozes, die zelf ook een nakomeling was van de diepgevalen Adam. Mozes, die in zichzelf ook een zondaar was. Mozes, van wie ook geldt: Ik ben in zonde ontvangen en geboren, ik ben aan allerhande ellende, ja, aan de verdoemenis onderworpen. Mozes, die weliswaar genade uit Gods hand ontvangen had, die wederom geboren was, maar ook nog steeds te strijden had met zijn verdorven vlees. Hoe kon die Mozes zo voor God verschijnen? Dat had nooit gekund, gemeente, want God is een verterend Vuur, bij Wie niemand wonen kan. En de Heere heeft het tegen Mozes gezegd, toen hij vroeg: *'Toon mij nu Uw heerlijkheid'* (Ex. 33:18). De Heere sprak toen: *'Gij zoudt Mijn aangezicht niet kunnen zien; want Mij zal geen mens zien en leven'* (vs. 20).

Hoe kon Mozes daar dan op die berg de heilige wet van God ontvangen? Gods Woord geeft er licht over en geeft antwoord op die vraag. Dan gaan we even naar het Nieuwe Testament, naar het boek Handelingen. Naar dat gedeelte waar de diaken en evangelist Stefanus voor de Joodse raad staat. Hij houdt daar een preek over wie de Heere is geweest voor het volk Israël in het Oude Testament.

In die preek vraagt hij ook aandacht voor Mozes, ook over dat moment dat Mozes die wet van de Heere krijgt. Wat staat er dan in Handelingen 7 vers 38? *'Deze is het die in de vergadering des volks in de woestijn was met den Engel, Die tot hem sprak op den berg Sinai, en met onze vaders; welke de levende woorden ontving, om ons die te geven.'* Engel met een hoofdletter.

Wie is dat, de Engel des HEEREN in het Oude Testament? Dat is Christus. Dus Mozes heeft de Tien Geboden van de Heere, de Wetgever, ontvangen door middel van Christus. En daarmee ontving ook dat volk de wet door Christus van God. Dat wil zeggen: In de weg van het genadeverbond. Daarom mag de wet met recht een genademiddel zijn, dat de Heilige Geest ook gaat gebruiken op de weg om een zondaar zalig te maken. Want Christus, Die gaat door de Heilige Geest de wet een belangrijke plaats geven in het leven van degenen die zalig worden.

Dan leren al Gods kinderen de wet kennen, ook in de verschillende functies die de wet heeft. En dan ga ik u vanmorgen maar vragen: Welke plaats heeft de wet in uw en jouw leven? Bent u al in aanraking gekomen met de wet? Ja, dat bent u, maar ik bedoel niet alleen verstandelijk, maar met uw hart, bevindelijk. Hebt u ervaren vanuit het Woord van God, waar de wet duidelijk een plek in heeft, wat die wet doet in het hart en leven van een mensenkind door het werk van Gods Geest? Let dan eens op het volk Israël, want daar kunnen we wel wat van leren, gemeente. Toen zij de wet van God hoorden spreken, hebben ze iets ervaren van de heiligheid van God. En gemeente, als de Heere iets van Zijn heiligheid afdrukt in uw hart, dan zult u ervaren dat u zelf onheilig bent en dat u voor die heiligheid van God echt niet kunt bestaan.

Als ik zie wat het al deed met het volk Israël – en de Heere weet hoever dat geestelijk was – maar toen de Heere Zijn wet afkondigde op de berg Horeb, dan lees ik in de Bijbel, in Exodus 20:18: *'En al het volk zag de donderslagen, en de bliksemen, en het geluid der bazuin, en den rokenden berg; en toen het volk zulks zag, weken zij af, en stonden van verre.'* Hebt u ook al eens van verre gestaan bij het horen van de wet? O, wat kunnen we elke zondagmorgen ijselijk rustig hier zitten, terwijl elke keer hier de wet wordt voorgelezen. Is het niet een onderdeel van de eredienst geworden wat er een beetje bij hangt? Wie kan zeggen in ons midden, die bij het horen van de wet wel eens gesidderd heeft?

Elke wetslezing, gemeente, komt terug in het gericht. Elke morgendienst op zondag vertoeven wij aan de voet van de Horeb. En we horen het aan. We zitten ondertussen misschien ons psalmversje op te zoeken, wat we in aansluiting gaan zingen, of het gedeelte wat er nu wordt gelezen. Maar gemeente, *Gód* sprak al deze woorden. Welke functie heeft de wet in uw leven? Zijn er die van verre staan, die dat geleerd hebben in hun leven, die begonnen te vrezen voor de heilige eisen van Gods wet en zich niet meer konden verschuilen achter het cliché: Ja, maar een mens kan dat toch niet? Daar gaat een streep doorheen, gemeente. Als de wet geestelijk wordt, dan komt de vrees. Dan voelt u dat u gezondigd hebt. Dan voelt u de afstand tussen God en uw hart. En die afstand is niet te overbruggen met een net kerkelijk leven.

O, als de Heere door gaat werken en u gaat het werkelijk verstaan dat het uw ongerechtigheden zijn die scheiding maken tussen God en uw hart. En u ontdekt daarbij in de heilige Schrift wat u verdiend hebt vanwege uw zonde, dan gaat er iets gebeuren in uw hart. Dan komt er in uw hart een vraag. Dan wordt er een vraag geboren, namelijk: Of er Iemand kan zijn Die tussen u en God kan instaan, Die tussen u en God kan komen om die ongerechtigheden weg te nemen.

Dat zien we toch ook gebeuren bij het volk Israël? De Israëlieten zeiden tot Mozes: *'Spreek gij met ons, en wij zullen horen; en dat God met ons niet spreke, opdat wij niet sterven'* (Ex. 20:19). En Mozes zal spreken als de middelaar van het Oude Verbond. Maar méér dan Mozes is Christus. Hij is de Middelaar Gods en der mensen. Hij is gekomen om een verloren zondaar, die door de wet vervloekt moet worden, met God te verzoenen.

Daar hebt u de eerste vrucht als de wet een werkelijkheid wordt. U gaat vrezen voor de heiligheid des Heeren vanwege uw zondig bestaan. En toch gebeurt er nog iets als u van dood levend gemaakt wordt en u komt in aanraking met de wet van God. Als de Heere u gaat bekeren, jongens en meisjes, als je een nieuw hartje krijgt – en ik hoop er vanmiddag nog meer van te zeggen, dan ga je alles wat van de Heere is liefhebben. Allereerst de Heere Zelf, maar ook alles wat van de Heere is, ook Zijn wet.

Daarom komt er een liefde tot de wet van God. Al voelt u dat u tegen de wet gezondigd hebt. En wanneer u dan gaat ontdekken dat u de wet niet houden kunt, dan toch komt er een liefde tot de wet. U gaat de wet volledig toestemmen. U gaat ermee instemmen dat de inhoud van de wet van God komt en daarom zo waar is. Dan kunt u ook best die mensen begrijpen die na de wetgeving bij de Horeb hebben gezegd: *'Al deze woorden, die de HEERE gesproken heeft, zullen wij doen'*, (Ex. 24:3b). En vanuit de liefdesijver komt er een houden, een proberen te houden van Gods geboden. Als u in die tijd van de eerste liefde bent, dan is alles van de Heere goed. Dan kunt u ook in het licht van Zijn wet zingen: *'Nu zal mijn ziel, nu zullen al mijn zinnen, O God, mijn sterkt, U hartelijk beminnen'* (Ps. 18: voorzang ber.). En wat is dan de praktijk in het geloofsleven? Als dan die tijd van die eerste liefde gaat afzwakken en u komt uzelf weer tegen, en u komt de inhoud van de wet weer tegen, die toch zondag aan zondag tot u komt, dan zult u ontdekken dat de ontdekking aan uw zonde en schuld voortgaat.

Want de Heilige Geest wil u leren dat u echt de wet niet houden kunt, niet meer houden kunt, en dat onze verdorvenheid heel diep zit in ons hart. Dat het zelfs zo erg is dat wij niet meer God liefhebben zoals het behoort, en onze naasten ook niet. Dan komt u uzelf weer tegen, en uw zwakheid en uw zondig bestaan. Ziet u dat ook niet bij het volk Israël openbaar komen? Waar was de indruk, die heilige indruk gebleven, dat van verre staan, toen ze dat kalf gingen maken? Waar is die oprechte belijdenis gebleven: *'Al deze woorden zullen wij doen?'* Al deze woorden, ook het tweede gebod, toen ze daar stonden te dansen rondom het gouden kalf? Wat heeft het volk moeten leren?

Toen Mozes na die veertig dagen van de berg afkwam en de twee stenen tafelen, door God beschreven, in toorn en smart kapotsloeg op de rotsen. En daar allemaal stukken van die stenen tafelen lagen, een verbroken wet, spraken die stukken niet van de onmogelijkheid om ooit nog vanuit uzelf één gebod te kunnen houden? Riepen al die kapotte stukken daar onderaan de berg Horeb niet om de wraak van God, Zijn verbondswraak, Zijn toorn, die Hij zou moeten uitgieten over dat volk?

O, is de wet zo wel eens op u afgekomen? En als het zo niet is, dan komt die deze morgen tot u. U wordt vanmorgen gedaagd voor een kapotgeslagen wet. En die predikt u en jou en mij: *'Uit u geen vrucht meer in der eeuwigheid.'* Opdat u het gaat geloven. Dat is de geestelijke les van de eerste wetgeving. En al Gods kinderen krijgen daarmee te maken: Een kapotgeslagen wet, verbroken, onmogelijk om het goede nog te kunnen doen. En dan die ontzaglijke werkelijkheid die tussen het puin van de kapotgeslagen wet te vinden is. Ik hoop dat u het vanmorgen leest met een geopend hart. Dat u het zou lezen met het geloof, en u verbroken raakt en verslagen raakt.

Wat staat er geschreven tussen de brokken van die verbroken eerste wet? *Vervloekt*. Nou, daar zitten we, gemeente. Vervloekt. Dat zeg ik niet, dat zegt de Wetgever. Sidder, u die nog onder de wet leeft: *'Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen.'* Daar zit u nou hè, vervloekte zondaar? Daar zit u nou, vervloekte zondares. Niet mooier maken, niet wegpoetsen. Maar de Wetgever spreekt tot u.

Dat voelt ongemakkelijk, hè? Dominee ga nou verder. Kom nou met het Evangelie. Ja, wat wilt u met het Evangelie? Goddelozen worden met God verzoend. Laat u ontdekken, laat u ontmaskeren. Vanuit uzelf bent u niets anders dan vervloekt. O, dat u het zou geloven! Want in die weg gaat u een Middelaar nodig krijgen. In uw totale onmogelijkheid gaat u een Verlosser nodig krijgen.

Zo was het toch ook met het volk Israël? Mozes moest optreden als middelaar. En wat heeft hij zich mogen vernederen tussen een heilig God en zo'n goddeloos, vloekwaardig volk. Dat hij zichzelf gewillig wilde overgeven en zeggen: *'Nu dan, indien Gij hun zonde vergeven zult! Doch zo niet, zo delg mij nu uit Uw boek, hetwelk Gij geschreven hebt'* (Ex. 32:32).

Nee, dat kon natuurlijk niet. Mozes kon niet uit het boek van God gedelgd worden. Mozes kon geen Middelaar zijn. Dat kon alleen Christus zijn. En toch heeft de Heere Mozes willen verhoren toen hij als een middelaar optrad voor dat zondige volk. Toen wilde de Heere toch weer met dat volk verder. Niet om Mozes' wil, maar om Christus' wil.

Want de Heere gaf niet alleen Zijn wet aan Mozes op de berg, maar Die heeft nog wat gezegd: *'Mozes, u moet een tabernakel gaan bouwen. Mozes, er moet een altaar komen te midden van dat volk. Er moet bloed gaan vloeien, elke dag opnieuw, te midden van dat zondige volk. Er moet een reukofferaltaar komen, opdat er dagelijks voor dat volk wordt gebeden. Er moet een ark des verbonds komen in het Heilige der Heiligen, waar de wet een plaats zal krijgen en waar het bloed der verzoening elk jaar op de Grote Verzoendag besprenkeld zal worden. Er moet een plaats komen te midden van Mijn volk, waar elke dag gepredikt wordt dat er verzoening is door voldoening, opdat Mijn wet een tuchtmeester wordt tot Christus.'*

En heeft zo de wet in uw leven gefunctioneerd, gemeente? Is het weer goed gekomen tussen God en uw ziel? Weet u vanmorgen waar uw schuld gebleven is? Waar is uw schuld gebleven? Ligt uw schuld nog steeds op uzelf, of hebt u door genade ontdekt dat Christus uw schuldovernemende Borg is geweest? Heeft de Heere de vloek van de wet weggenomen uit uw leven? Want de Heere is niet alleen een Gever van Zijn wet, gemeente, Hij is ook een Handhaver van Zijn wet. En dat brengt ons bij onze tweede gedachte.

2. De Heere is de Wetshandhaver

Mozes krijgt een opdracht van de Heere. Wanneer? Dat staat in vers 1 van Deuteronomium 10: *'Terzelfder tijd zeide de HEERE tot mij: Houw u twee stenen tafelen als de eerste, en klim tot Mij op dezen berg; daarna zult gij u een kist van hout maken.'* Onze kanttekenaren zeggen: Als des HEEREN toorn, na mijn voorbede, die in het einde van het voorgaande hoofdstuk verhaald is, nu gestild was. Dus Mozes is als middelaar opgetreden, hij is als voorbidder opgetreden, en toen is de toorn van God tot stilte gebracht. Dus na dat indringende, pleitende gebed van Mozes werd Gods toorn gestild. Dat gebed eindigde met de woorden: *'Zij zijn toch Uw volk, zij zijn toch Uw erfdeel, dat Gij door Uw grote kracht en door Uw uitgestrekte arm hebt uitgevoerd.'*

Wat doet Mozes? Hij pleit op de grote verlossingsdaden van de Heere, toen Hij Zijn volk ging verlossen uit Egypte. En hoe heeft de Heere Zijn volk uit Egypte verlost, gemeente? In welke weg? In de weg van bloedstorting, toen al. Want het paaslam moest geslacht worden. Het bloed heeft gevloeid en het bloed werd gestreken aan de bovendorpel en de zijposten van de deur. En in die weg heeft de Heere het volk verlost. En op grond van dat bloed, dat heen wijst naar het bloed van Christus, kon ook nu weer de toorn van God over de zonde tegen die heilige wet van God worden gestild.

Kijk, en toen het weer goed gekomen is tussen God en het volk, toen moest Mozes voor de tweede keer bij God komen. En als de Heere dat tegen hem zegt, en hij moet tot de Heere op die berg komen, dan moet hij wat meenemen. Nee, jongens en meisjes, hij kan niet meer die wet meenemen die hij van de Heere gekregen had. Die ligt kapotgeslagen. En het zou heel ongepast zijn om te proberen om dat aan elkaar te lijmen en met een aan elkaar gelijkde wet bij de Heere te komen. Dat houdt het niet.

Maar de Heere zegt: *'Mozes, nu moet u zelf twee stenen tafelen uithouwen uit de bergen van de Sinaï, en met die lege tafelen moet u naar Mij komen op de berg, en dan zal Ik de tien woorden er weer op schrijven.'* Dat zijn de Tien Geboden die we vanmorgen hebben voorgelezen, en die de leerling ook als antwoord geeft als hem gevraagd wordt: Hoe luidt de wet des HEEREN? En precies als bij de eerste keer komen de eerste vier geboden op de ene tafel en gebod 5 tot en met 10 op de andere tafel. En daarvan zegt de leerling in antwoord 93: In twee tafelen, waarvan de eerste leert, hoe wij ons jegens God zullen houden, en de andere, wat wij onzen naasten schuldig zijn. En zo zal de Heere aan Mozes voor de tweede keer Zijn wet geven; een tweede wetgeving. Maar zó anders dan die eerste. O we hebben het vanmorgen gehoord. Die eerste wetgeving ging gepaard met donder en bliksem en rook. Alles sprak van Gods majesteit en heerlijkheid. En die stem van God deed het volk van verre staan. Maar nu, bij die tweede wetgeving geen donkere wolk, geen donder, geen bliksem. In de stilte gaat Mozes naar boven, en in de stilte krijgt hij de wet voor de tweede keer terug.

Waarom die stilte? Waarom in het suizen van een zachte stilte? God is niet meer vertoornd, God is verzoend. En waar is dat uit gebleken? Nou, Mozes hoorde de Heere zeggen: 'Mozes, nu moet u twee stenen tafelen uithouwen, maar u moet nog iets doen. U moet een houten kist maken. En die houten kist moet u maken, opdat u straks, als u die voor de tweede keer de wet van Mij ontvangen hebt, die in die houten kist legt. En die houten kist zal straks de ark des verbonds zijn, waar het verzoendeksel op komt te liggen. En Mozes heeft gehoorzaamd. Hij is gekomen met twee stenen tafelen. Toen de Heere de eerste keer de wet gaf, ging hij met lege handen de berg op en kreeg hij van de Heere die twee stenen tafelen, beschreven met die woorden. Nu gaat hij niet met lege handen de berg op, maar hij gaat met lege tafelen de berg op, opdat de Heere op die lege tafelen opnieuw diezelfde wet zou gaan schrijven.

Wat heeft ons dat te zeggen? Welke geestelijke lessen liggen daarin opgesloten? Dat de Heere Zijn wet blijft handhaven. Daarom moest Mozes met twee tafelen toch weer die berg op. Ook al waren die eerste tafelen verbroken, de Heere blijft Zijn wet handhaven. Ook al is er verzoening gekomen. Spraken die eerste tafelen van de breuk, de tweede tafelen spraken van de breuk die geheeld is. Daarom moest Mozes met twee stenen tafelen voor de Heere verschijnen. Maar ze waren wel onbeschreven. Moet u zich dat eens voorstellen, dat u daar zou lopen, dat jij daar zou lopen met twee tafelen, en er staat geen woord op, terwijl u wel zou weten wat erop hoort te staan, want er is een eerste wetgeving geweest. En zo staat Mozes daar bovenop de berg bij de Heere met onbeschreven tafelen van de wet.

Wat leert dat ons? Dat een kind van God er ingewonnen voor wordt dat de Heere Zijn wet handhaaft, maar dat hij na ontvangen genade niet weet hoe hij uit zichzelf ooit die wet moet houden. Dan komt u voor de Heere te staan, ja, werkelijk met die tafelen, maar onbeschreven. En terwijl er toch een drang is in uw hart en leven om de Heere te gehoorzamen, vanwege de dankbaarheid voor de grote verlossing uit u zonde en ellende. Maar hoe? Wel de wet al liefhebben, wel een ernstige lust en liefde hebben om tot eer van God te leven, door het geloof naar de wet van God. Maar hoe zal het kunnen? Hoe zal ik ooit zulk een liefde en ijver kunnen openbaren? Heere, ik sta hier met Uw wet, en toch, U moet het schrijven. Ikzelf kan het niet beschrijven. Al weet ik wat erop staan moet, want bij de eerste wetgeving heb ik het geleerd. Maar nu sta ik hier, en als het gaat om de praktijk van mijn leven, weet ik het niet.

En zo moet Mozes toch ook wel voor de Heere gestaan hebben: Heere, hier sta ik met onbeschreven tafelen, en U hebt gezegd dat U de tien woorden er weer op zal schrijven. Hier zijn ze, Heere, de lege tafelen. Schrijft U het er toch op. Het is alsof ik hem hoor zeggen:

Leer mij naar Uw wil te handelen,
'k Zal dan in Uw waarheid wandelen;
neig mijn hart en voeg het saam
tot de vreze van Uw Naam. (Ps. 86:6 ber.)

O gemeente, als u weten mag uit welke grote nood en dood de Heere u verlost heeft, dan gaat u toch instemmen met de dichter. Juist in de weg der heiligmaking, juist in de weg van de ware dankbaarheid:

Kom mij te hulp; mijn ziel, die U verbeidt,
Heeft Uw bevel met lust en liefd' ontvangen.
Ik haak, o HEER, naar 't heil, mij toegezeit;
Bestier in gunst naar Uwe wet mijn gangen;
Al mijn vermaak stel ik, met rijp beleid,
In Uw gebod; dat is mijn hoogst verlangen (Ps. 119:87).

Kijk, zo stond Mozes nu voor het aangezicht van de Heere met onbeschreven tafelen, die Hij mag leggen, jawel, in de hand van de Engel des HEEREN. En Die – dat is Christus – zal ervoor zorgen dat die tafelen toch weer beschreven zullen worden, en dat Mozes toch de berg weer af kan met de liefdeswet van God, om die te leggen in de ark des verbonds. En dat brengt ons ook in onze laatste gedachte.

3. De Heere is de Wetsvervuller

Ja, Mozes had twee opdrachten gekregen. Die twee tafelen moest hij maken, uithouwen uit de berg, en die kist van sittimhout. Hij moest de ark gaan maken, die straks een plaats gaat krijgen in het Heilige der Heiligen. Het is trouwens niet de eerste keer dat de Heere daarover gesproken had, want zelfs voor de eerste wetgeving had de Heere al iets gezegd over de ark die zou moeten komen. In Exodus 25 vers 10 lees ik: *'Zo zullen zij een ark van sittimhout maken.'* En nu komt de Heere weer op dit bevel terug. Eigenlijk heel bijzonder. Er is helemaal nog niks van die tabernakel te vinden, en toch moet Mozes al beginnen met iets te maken van die tabernakel, eigenlijk het belangrijkste voorwerp van de tabernakel. En nu, bij die tweede wetgeving, moet hij het daadwerkelijk gaan maken.

Nu weten wij uit de Bijbel dat Mozes dat zelf niet gedaan heeft, maar de Heere heeft met name Bezáleël begiftigd met de gaven van de Geest om samen met een ander, Ahóliab, heel de tabernakel te maken. Maar hier moet Bezáleël ongetwijfeld al beginnen, want hij heeft uiteindelijk de ark gemaakt van sittimhout, zo lees ik in Exodus 37 vers 1. Hoe moeten we ons dat nou voorstellen? Het is toch allemaal veel later pas gebeurd, die tabernakel? We moeten het ons zo voorstellen dat Mozes hier op dit moment Bezáleël de opdracht geeft om alleen die houten kist te maken. Het hoeft nog niet met goud overtrokken te worden, en de cherubs hoeven ook nog niet op dat verzoendeksel gemaakt te worden. Dat komt later.

Maar die kist moet er alvast komen, want er moet een plaats komen voor die heilige wet. Namelijk in de kist die de ark zal worden. En daar moet hij het neerleggen. En Mozes heeft het ook gedaan. En daar ligt onderwijs in, waar we vanmorgen mee willen afsluiten. Die houten kist van sittimhout, die nu al gemaakt wordt bij die tweede wetgeving, en die straks overtogen zal worden met goud en de cherubs erop zullen komen, spreekt van de twee naturen van Christus.

Hout ziet op Zijn menselijke natuur, en het goud ziet op Zijn Goddelijke natuur. En zo werd de Heere Jezus Christus, God en Mens in één Persoon. En wat schrijft Paulus daar dan over? Waarom moest – mag ik het zo zeggen – dat Goddelijke goud, die gouden God, waarom moest Die nu die menselijke natuur gaan aannemen? Waarom is de Heere Jezus Mens geworden? Dan hoor ik Paulus zeggen in zijn brief aan de Galaten, Galaten 3 vers 13: *'Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons; want er is geschreven: Vervloekt is een iegelijk, die aan het hout hangt.'*

Is dat al een wonder voor u geworden? Weet u wanneer dat nou een wonder wordt, dat Christus een vloek wilde worden, dat Christus wilde buigen onder de vloek van de wet? Ja, dat wordt nou een wonder als u gaat inleven: Nou ben ik vervloekt vanwege mijn zonde. Wat gaat Christus dan schitteren in het heilige Evangelie. Christus Die onder de wet gekomen is, Die onder de vloek van de wet gekomen is. Die Zich vrijwillig liet nagelen aan het vloekhout op Golgotha om Zijn bloed te storten, om in die weg de vloek der wet weg te nemen. Daarom moest ook in het Oude Testament het bloed der verzoening op het verzoendeksel worden neergelegd. Onder dat verzoendeksel lag de wet. En nu het bloed der verzoening werd gedruppeld op het verzoendeksel, waar de wet onder lag, daar ging voor de ware gelovigen deze blijde boodschap van uit: Dat door het bloed van Christus de vloek der wet is weggenomen.

Kom, wie mag daar iets van kennen in hun leven? Heb u ook al eens met Isaäc da Costa, met een trilling in uw ziel mogen zingen, omdat u het ontvangen hebt:

*'In het kruis zal ik eeuwig roemen,
en geen wet zal mij verdoemen;
Christus droeg de vloek voor mij.
Voor mij, Christus is voor mij gestorven,
heeft genade voor mij verworven,
en nu ben ik van dood en zonde vrij.'*

Dat predikt het plaatsnemen van de wet in die ark van sittimhout. Maar er is nog een les. Want die ark, zo zei ik, is het beeld van Christus. En zoals die wet als het ware in het binnenste van die ark werd gelegd, zo is de heilige wet gelegd in het hart van Christus. En daarom kon Hij zeggen, en David heeft ervan mogen profeteren, wat we straks gaan zingen:

*Mijn ziel, U opgedragen,
Wil U alleen behagen;
Mijn liefd' en ijver brandt:
Ik draag Uw heil'ge wet,
Die Gij den sterv'ling zet,
In 't binnenst' ingewand."*

Jongens en meisjes, zoals die twee stenen tafelen in die houten kist werden gelegd, zo is in het hart van de Heere Jezus Zijn wet ook gelegd.

En de Heere Jezus heeft altijd volmaakt de wet van God gehouden. Kijk, en zo krijgen de ware gelovigen in de verdere weg van de bekering, de tweede wetgeving de wet weer terug in Christus. Ziet u wel dat Prof. Wisse gelijk had? Een weg van de Sinaï naar Golgotha, maar van Golgotha weer terug naar de Sinaï. En ook daarin is de kerk des Heeren totaal afhankelijk van Christus. Want Christus is die grote Wetsvervuller. Daarom komen Gods kinderen, juist in de weg der heiligmaking, nooit boven dat gebed uit: O, Zoon maak mij Uw beeld gelijk.

En zo wordt de Heilige Geest ook steeds noodzakelijker. Want Die is het Die de kerk des Heeren steeds meer en meer gelijkvormig maakt aan Christus, Die de Wetsvervuller is, de Bron van alle goede werken. En het zal de Heilige Geest zijn Die het uit Christus neemt. Daar is die wet te vinden, volmaakt gehouden. Daar zijn de vruchten van de dankbaarheid te vinden. Nu gaat de Heilige Geest het uit Christus nemen en het in het hart van een zondaar leggen.

Daarom zijn Gods kinderen er zomaar niet mee klaar. Het zal geen slordig leven geven. Maar als het goed is, zullen ze steeds weer met de heilige wet voor de Heere Jezus terechtkomen en zeggen: 'Heere Jezus, het gaat niet. Het lukt me niet. Ik zou het wel willen. Het willen is wel bij mij, maar het goede te doen, dat vind ik niet. Maar ik heb het gehoord, en ik hoor het steeds weer opnieuw: U alleen bent die volmaakte Wetsvervuller. De wet is in het binnenste van Uw ingewand. En nu kom ik, Heere, tot U. Ik heb lege tafelen vanuit mezelf, maar schrijft U het. Doe het, Heere, schrijft U het op de wanden van mijn hart. Opdat ik door het geloof in U, in afhankelijkheid en in gemeenschap met U, toch mag leren gehoorzaam te zijn aan alle geboden. Nee, Heere Jezus, niet dat ik het alrede gekregen heb, of dat ik alrede volmaakt ben, maar ik jaag ernaar, of ik het ook grijpen mocht, waartoe ik van U, Christus, ook gegrepen ben.'

Amen.

Zingen: Psalm 40:4:

Brandofferen, noch offer voor de schuld,
Voldeden aan Uw eis, noch eer.
Toen zeid' ik: "Zie, ik kom, o HEER;
De rol des boeks is met Mijn naam vervuld.
Mijn ziel, U opgedragen,
Wil U alleen behagen;
Mijn liefd' en ijver brandt:
Ik draag Uw heil'ge wet,
Die Gij den sterv'ling zet,
In 't binnenst' ingewand."

Dankgebed.

Zingen: Psalm 119:49:

Hoe lief heb ik Uw wet! Het is mijn doel,
Den gansen dag haar ijvrig te betrachten.
Hoe listig ook mijn snode vijand woel',
'k Heb wijzer geest en edeler gedachten
Door Uw geboôn, wier kracht ik staâg gevoel,
Die 'k eeuwig zal met heil'gen eerbied achten.

Zegenbede.